

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
juttatásos közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigshlager K. cégénél

→←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Hirdetések

Wittigshlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár kiterjesztése.

A földmivelésügyi miniszter hatáskörében sok értékes és nagybecsű újítással gazdagította az országot. Ezek közül csak megemlítjük a legfontosabbakat, a legjelentősebbet: a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárt, mely általános ösmert, népszerű intézmény valóban humánus és jótékony hatású. Nincs benne se önzés, se kapzsiság, hanem kizárólag az őznetlen emberszeretet, a jóltevőség gyakorlása egyedüli nemes szándéka.

Az intézményben nem állanak olyan egyének, a kik czégérül tűzik ki a humánizmust, holott távol állanak ettől, csak mások zsebére utaznak, mások bőrére akarnak hízni és mások vérére óhajtanak élésködni. Maga az állam gyakorolja a legszebb emberi cselekedetet: a jótékonyt, ott, ahol arra szükség van. Maga a földmivelésügyi miniszter főhatósága alatt áll ez az intézmény, mely megbecsülhetetlen szolgálatokat van hivatva teljesíteni a szegény gazdasági munkásnak és családjának. Egyre nagyobb lesz a száma ama szegény embereknek, akik tagokul lépnek a segélypénztárba és néhány fillér befizetéssel biztosítják úgy a maguk, valamint hozzátartozóik jövőjét arra az eshetőségre, hogy valamelyes rendkívüli és váratlan esemény következhetik be.

A szegény népnek, az alsóbb néposztálynak mindenkor szüksége van segélyre, gyámoltársra, a súlyos helyzetű emberek mindenkor rászorulnak támogatásra, egy kis felkarolásra, mert eddig mindenfelől és minden oldalon rúttul visszaéltek hiszékenységgel, tudatlansággal, uton útfélen becsapták, kiszákmányolták, kiszípolyozták holmi jótékony-sági, betegsegélyző és temetkezési egyletek, melyekbe beadogatták összekuporgatott fillé-reiket, de szükség esetén csak nagyritkán láttak onnan valamit. No de e derék egysületekre is rájárt a szakér rúdja, a belügy-miniszter kissé megzabolázta őket és működésük körét minden tekintetben megszorította.

Igy lépett aztán életbe a nép legigazibb barátja, istápolója, gyámoltója: a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár, mely egyre nagyobb tért hódít, nap-nap után számosabb hiveket toboroz taborába és lassanként eloszlatja az állam ellen kissé bizalmatlankodók kételyeit.

Hogy mennyire érdeklődnek az ily mozgalmak iránt az illetékesebb körök, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy egyik legutóbbi képviselőházi ülésen a sok izgalmas és válságos helyzetet teremthető tárgyalások közepette Szederkényi Nándor szóba hozta ezt az ügyet, még pedig azt a megszívlelendő és üdvös indítványt terjeszti a földmivelésügyi és kereskedelemügyi miniszterek elé, hogy az országos gazdasági munkás- és cseléd-pénztár ügykörét terjesszék ki, mert ez az intézmény hivatva van egyre nagyobb tért hódítani s mindinkább jobban férközik a nép szívéhez. A cselédpénztár üdvös hatása méltán felkeltette az ország többi foglalkozási és mivélési ágainak érdeklődését és figyelmét és máris nyilvánul az az óhaj, hogy ezek is hasonló gondozásban és elbánásban részesüljenek, miért is indítványozza, hogy ezt az állami kedvezményt a két miniszter együttes megállapodással terjessze ki a többi foglalkozási és mivélési ágakra is.

A földmivelésügyi miniszter, ki egyúttal a kereskedelemügyi miniszter nevében is beszélt, igen kielégítő választ adott a felszólaló képviselőnek, kijelentvén, hogy a segélypénztár működési körében nem szándékozza korlátozni, sőt főtörékvése odairányul, hogy egyre fejlesszék, terjesszék és a képviselő által ajánlott üdvös indítványt részint már elfogadták, amennyiben egyes kisparosokat is belevontak az intézmény körébe, részint pedig még ezen kívül más foglalkozási és működési ágakat is hajlandók abba belevonni.

Valóban humánus és az ország szegény osztályaira nagyértékű intézmény az állami cselédpénztár, de számszorta nagyobb jelentősége és értéke volna, ha minden irányban kiterjesztenék, a szegényebb viszonyok között élő emberekre istenáldás volna ez az újítás.

A segély mindig idejében ott volna, ahol szükség van rá és az állam számtalan polgárát, egész családokat menthetne meg ez által önmagának, a társadalomnak és a nemzetnek.

A gümőkór terjedése a tej élvezete utján.

Írta: Hutya F. dr., tanár, az állatorvosi főiskola rektora.

A mióta Koch Róbert 1882-ben a tuberkulózis bacillust felfedezte és ugyanezt a bacillust a szarvasmarhák „gyöngykór“ néven ismeretes betegségénél a kóros szövetekben kimutatták, általánossá vált az a meggyőződés, hogy a gyöngykór lényegileg nem egyéb, mint tuberkulózis és hogy az előidéző ok azonos lévén, az ember és a szarvasmarha gümőkórja azonos betegség. Ennek logikai folyománya volt az a szintén általános elterjedt hit, hogy a tuberkulózis emberről szarvasmarhára és viszont átragadhat.

Ezt a hitet maga Koch Róbert, a ki azt eladdig szintén helyesnek vallotta, iparkodott megingatni az 1901. évi londoni tuberkulózis-kongresszuson tartott híressé vált előadásával. Korábbi fölfogásának megváltoztatására állatkísérletek készítették, melyeket Schütz berlini állatorvos-tanárral együtt végzett és melyek arra az eredményre vezettek, hogy a tuberkulózisban szenvedő emberek kóros szerveiből és másfelől a szarvasmarhák gyöngykóros képleteiből kitenyészett bacillusok az állatokra kifejtett hatásukban föltűnően különböznek egymástól.

A míg ugyanis a marha-tuberkulózis bacillusainak tenyésztési szarvasmarha, juh vagy sertés testébe ojtva ezeket súlyosan megbetegítik, addig az emberi tuberkulózis bacillusai hasonlóan beojtva az említett állatokba, vagy éppen nem betegítik meg vagy pedig csak jelentéktelen kóros elváltozásokat idéznek elő bennök.

Az állatkísérletek ez eredményéből Koch azt a következtetést vont le, hogy az ember tuberkulózisa és a szarvasmarha gyöngykórja egymástól lényegileg különböző betegségek, hogy tehát nem is ragadnak át kölcsönösen emberről állatra és viszont és ezért — a mi különösen fontos — a szarvasmarha gyöngykórja nem is veszélyezteteli az embereket s így szükségtelen is elene védekezni. Kochnak ez a kijelentése nemcsak szakkörökben, hanem a nagyközönség körében is nagy föltűnést keltett, mely az utóbbi időben már szintén megszokta volt az emberi tuberkulózis egyik forrását az állatok tuberkulózisában keresni.

A Koch féle kísérletek eredményei nem jogosítanak föl azonban ilyen messzemenő következtetések levonására. A kísérletek ugyanis csak azt mutatták ki, hogy az említett háziállatokra a gyöngykór bacillusai jóval erősebb megbetegítő hatást fejtenek ki, mint az emberi tuberkulózis bacillusai és éppenséggel

TÁRZA

Gyerekhistoria.

Írta: Szőlősi Zsigmond.

Okos embereknek rendszeren az a szórakozásuk, hogy haszontalan vitákat folytatnak. Az urak azon veszekedtek: ki volt hát a legnagyob hős a világon. Sorra vették a hőditőkat, a fejedelmeket, a vezéreket és nem volt köztük kettő, akinek egy lett volna az ideálja. Lénárt egy jó órahosszat hallgatta a vitát, míg végre megszólalt.

— Én azt hiszem, kár volna ezen összeveszni, kár még vitakozni is. Ki tartotta számon mind a hősoket, a vértanukat, az elesetteket? Pedig szenvedni vagy meghalni egyforma nagy dolog mindnyájunknak, akár miért tesszük is és akár tud róla a világ, akár nem. S-nki sem adhat többet, mint amije van, Julius Caesar sbe nem fájhatott jobban, lezuhanó teste se rázta meg jobban a földet, mint a legionáriusé, akit ezer névtelen társával együtt dobta a gödörbe.

— Ez furcsa beszéd, — mondta egy kapitány. — Lehet, hogy furcsa, — folytatta Lénárt, — de mondok én mindjárt még furcsábbat is és előre bocsánatot kérek érte. De nem tehetek róla, úgy van, hogy ahányszor egy szép tüzes verset olvasok vagy valami muzsikát hallok, ami mozgásba hozza a véretem, valami lelkes, hevítő indulót a meleg és fényes párázatban, amely körülvesz, egy szőzke kis gyermek alakját látam. Egy kis tót fiút, amint összerörten fekszik a kővön . . .

— Halljuk: mi nagyot művelt ez a kis tót gyermek?

— S-mmi nagyot. De hogy az elején kezdjem a históriát, ez a gyerek örökségnek maradt ott nálunk az udvarban. Az apja drótoztót volt, özvegy-ember, úgy látszik, nem igen volt, akire a fiacskáját otthon hagyhatta volna, lehozta hát magával a gyereket. Ő maga se jutott többé haza szegény a fatornyos hazájába. Meghült. Két napig feküdt és mert ilyen szegény agrólszakadt embernek ilyen luxus nem is dukál tovább, — harmadnap vagy fölkel, vagy meghal. — hát meghalt. A Janó meg ott ragadt. Nagy-Nagy Istváné, a parádés kocsis felesége, akit hat gyerekek áldott meg az Isten, úgy okoskodott, hogy ezért a nagy áldásért illendő hála, ha odavesz egy hetediket is, az már ugyse sokat számít.

Mikor az a história történt, amit elakarok mondani, tán tíz esztendő voltam. Nyár volt. Szeptemberben voltam először elhagyandó a szülei házat és a szegény édesanyám úgy érezte, hogy tőmerdek kárpótlással tartozik nekem azért, amiért idegenbe kell mennem. Szabad volt minden, odacsodíthattam a falu minden gyerekét az udvarban lármazhattunk, törhetünk, zuzhattunk. Minden délután esata volt, természetesen magyarok és törökök között. Természetesen az is, hogy én voltam a magyar fővezér, Dobó István. Eger vára a kukorica-göré volt: ezt az Isten is várnak teremtette. Keskeny, magas, lécből és deszkából készült alkotmány, hátulso falának alap a kőkerítés, elöl alacsony téglaszlopok, két ajtajához deszkalapú vitt. Ha a török ezt hatalmába ejtette, még mindig föl lehetett vonulni a fellegvárba, a padlásra, a mi annál érdekesebb volt, mert nem volt

padolva, csak egy csomó gerenda, a min kapaszkodás nélkül bajos volt megállani.

Janó persze török volt. Bizonyára szeretett volna néha magyar is lenni, de szerény kis lelke megérezte, hogy ilyen tisztesség mégse dukál neki, elég szép, ha egyáltalában részt vehet a mulatságban. Nem volt szomorú fia, se gyámoltalan, csak csöndes és ijedős. egészen más, mint a cimborái, azok a tömzsi és széles koponyájú kis hevesi szitytyák, akik mindent hamarább tudtak, mint megijedni. Janó engedelmesen megértette, hogy aki török, annak szaladni illik: de ezek sok galibát csináltak és ha győzni akartunk, minden töröknek meg kellett ígérnem, hogy holnap magyar lesz, ha ma meg hagyja kergetni magát.

Janó még ilyen biztatást se kapott soha. Neki tudnia kellett, hogy nem lehet hozzá jussa. A szerencse azonban nem ismer ilyen megkülönböztetéseket. Megtörtént egyszer, hogy Janó a Kakas malom mellett egy csörgőt talált az országuton. Nem olyat, amelyet a vásárban árulnak, hanem amelyet ügyeskező és roppantul rázó juhászemberek faragnak egy darab búkkfából. Roppant babra, dolgos munka az ilyen játék: a nyele tele cifra faragással, a feje olyan ravaszul csinálva, hogy az ember sehogy se tudta megérteni, hogy került belé a két kis fagyolyó. — Nem csoda, hogy Janó boldog volt. Leszaladt a lucernasba és ott rázta a csörgőjét, ülve, állva, ugrálva. Az se csoda, hogy én meg szörnyen megkivántam a csörgőt. Utána mentem a gyerekeknek és szikrázó szemmel néztem, hogy mulat. Oh de szívesen cseréltem volna vele! — Hogy erőszakkal elvegyem tőle a csörgőt, arra persze gondolni se lehetett, hogy elkerjem tőle ajándékba, arra még kevésbé. De a vágy

nem nyújtottak fölvilágosítást arról, hogy a kétféle bacillus miképpen viselkedik az emberi testtel szemben. A kísérleti eredmények nem zárják ki azt a lehetőséget, hogy a gyöngykor veszedelmes lehet az emberre nézve, hanem azok alapján az a fölfogás nem jogosulatlan, hogy a gyöngykor bacillusai épp úgy, mint a háziállatokra, az emberre is erősebben megbetegítő hatással vannak, mint az emberi tuberkulózis bacillusai.

De még abban az esetben is, ha a további tapasztalatok nem igazolnák be ennek a fölfogásnak a helyességét, számolni kell azzal a ténnyel, mely más betegségekre vonatkozólag már kétségtelenül be van bizonyítva, hogy t. i. a betegségeket okozó baktériumok különböző körülmények befolyása alatt megbetegítő hatásukban igen tetemesen módosulhatnak. Fontos ebben a tekintetben, hogy a baromfi-tuberkulózis bacillus, mely eredetileg annyira különbözik az emlős-tuberkulózis bacillusától, hogy azt sokáig egészen más baktériumfajának tekintették, mesterségesen is átalakítható olyan módon, hogy azontul minden tekintetben úgy viselkedik, mintha eredetileg beteg emlős testéből tenyésztett volna ki. Közel fekszik az a föltevés, hogy ilyen módosulásokat a szarvasmarha és az ember tuberkulózisának bacillusai is szenvedhetnek, melyek különben is hasonlóbbak egymáshoz s hogy ehhez képest a marha-tuberkulózis ragály, ha rendszerint talán kevésbé veszedelmes is az emberre, bizonyos befolyások hatása alatt az emberre nézve is igen veszedelmessé válhatik.

Eltekintve azonban ezektől az inkább elméleti megfontolásoktól, tapasztalati tények is ellene szólnak a Koch-féle új fölfogás helyességének. Egyes korábbi keletű s részben nem eléggé bizonyító erejű tapasztalatoktól eltekintve, a londoni kongresszus óta lefolyt rövid idő alatt végzett kísérletek is arra utalnak, hogy az emberi és az állati tuberkulózis között nincsen olyan mélyreható különbség, mint azt Koch föltelezi. Ismételtelen sikerült az emberi tuberkulózis bacillusának beoltásával szarvasmarhákban súlyos tuberkulózist előidézni, másfelől pedig mind nagyobb számban válnak ismeretessé olyan esetek, melyekben minden körülmény arra utal, hogy a beteg állatok vagy pedig ilyenek termékei fertőzték az azelőtt egészséges embereket.

Tény az, hogy Koch fölfogásának mindekkoráig igen kevés a híve az orvosok körében, ellenben mind többen foglalnak, személyes észleleteik és kísérleteik alapján, vele szemben állást köztük igen tekintélyes klinikusok és bakteriológusok. Ámbár a kérdés ma még nem is tekinthető véglegesen tisztázottnak, a korábbi fölfogás mindinkább nyer valószínűségében, a gyakorlat szempontjából pedig, midőn az emberek egészségének védelméről van szó és az itt tekintetbe jövő nagy érdekek nem tehetők kockára, egyes, bármily tekintélyes bűvárok kellőképpen be nem igazolt elmélete kedvéért, föltétlenül az a fölfogás jogosult az idő szerint, mely az emberi és az állati tuberkulózist azonos betegségnek tekinti és ebből folyólag az emberek védelmét az őket a beteg állatok részéről fenyegető veszély ellenében szükségesnek tartja.

Ennek a fölfogásnak alapján, melynek helyességét a további tapasztalatok előreláthatólag még jobban be fogják igazolni, az emberi tuberkulózis ellen való küzdelem közben kellő figyelmet és méltánylást érdemel a beteg állatok által való fertőzés lehetősége s itt különösen a gümőkóros tehenek teje az, mely a fertőzést közvetítheti.

Sokszorosan beigazolt tény, hogy a tej, a mint a tehenészetek istállóiból a forgalomba kikerül, nem ritkán tartalmazza a tuberkulózis bacillusait. Ha már most az ilyen fertőzött tejet valaki nyersen élvezi, akkor vele együtt több-kevesebb bacillust is visz be a testébe, melyek itt alkalmas fejlődési föltételek közzé jutva, tovább szaporodhatnak és megindítják a folyton tovább harapódzó tuberkulózis folyamatot. Az eddigi tapasztalatok szerint különösen a gyermekek, a kik különben is nagyon fogékonyak a betegség iránt, betegedhetnek meg az ilyen fertőzött tej élve-

zete következtében és az u. n. skrofulózis vagy görvélykór bizonyára az esetek nem csekély részében erre az okra vezethető vissza.

Kérdés már most, mely esetekben van a tej fertőzve, illetőleg minő viszonyok között kerülhetnek tuberkulózis-bacillusok a tejbe?

Ebben a tekintetben az újabb vizsgálatok több érdekes tényt derítettek ki. Kitént nevezetesen az, hogy a gümőkóros tehenek teje, a míg a tőgy belsejében van, vagy innen tisztán kifejtetik, csak aránylag ritka esetekben tartalmaz bacillusokat, csak akkor t. i., ha az állat betegsége már nagyon előrehaladott, annyira, hogy annak jelenségei (köhögés, soványodás, mirigydagánatok stb.) már jól felöltenek; továbbá akkor, ha maga a tőgy is beteg. Ellenben olyankor, midőn az állat betegsége még kezdetén van vagy kevésbé fejlődött, úgy hogy csak különös eljárások segítségével ismerhető föl, a tej nincsen fertőzve. Ugy Ostergal, mint Stenström, egyezően azt találták, hogy a tuberkulinojtás alapján gümőkórosoknak fölismeret tehenek teje nemcsak etetve, hanem tengári malacok hasüregébe fecskendezve sem idézett elő tuberkulózist, pedig az utóbb említett módja a fertőzésnek rendkívül pontosan jelzi, vajjon valamely folyadékban vannak-e gümőkórbacillusok vagy nem.

Ezzel az örvedetes eredményével az idevonatkozó kísérleteknek látszólag ellentétben áll az a tapasztalat, hogy a tej, úgy a mint a forgalomba kerül és pl. a kereskedésekben kapható, ha nem is annyira gyakran, mint ezt régebben hitték, de azért aránylag sokszor van fertőzve gümőkórbacillusokkal. Az ilyen tej, állatokba ojtva, a vett próbák több-kevesebb százalékaiban tuberkulózist okoz, azonkívül a tej gyakori fertőzöttségét bizonyítják a tejjel etetett fiatal sertések között sokszor észlelhető tömeges megbetegedések tuberkulózisban.

(Vége következik.)

A Tisztviselő egyesület zárjelentése 1902.

Tisztelt Kögyűlés!

I. Az általános tisztviselő egyletről.

Az I. ált. tisztviselő egylet a lefolyt 1902. évben is örvedetes haladást mutathat fel.

1. Az életbiztosítás. 1902-ben volt az összes emelkedés 5427 biztosítás, melyek 11.578.350 K. tőkét képviselnek; ha a tapasztalat után nyert levonások megtételnek, marad mint tiszta szaporodás 1500 biztosítás 3,000.000 K. biztosított tőkével. A biztosítás állapota tesz 1902. végével 84.900 biztosítást 171.650.000 K. biztosított tőkével.

1902-ben felszaporodtak a díjbevételek 6.350.000 koronára. A díjtartalékalap pedig állott 1902. végével 48,100.000 K.-ból, mely összeg egyenlő a biztosítások által tényleg megtakarított összes tőkével.

A múlt évben 1465 biztosítási bárca vált esedékessé 4.500 500 K. biztosított összeggel. Az életbiztosítási osztály fennállása óta (37 év) összesen 61.540.000 K. fizetett ki.

A lefolyt 1902. évben társulatunk hozzájárulásával 15.000 K. életbiztosítási szerződések kötöttek; lejárt biztosítási esetekben társulatunk közreműködésével pedig 68.600 K. fizetett ki minden akadály nélkül. A társulatunknál nyilvántartott biztosított összeg 182.800 K.-ra rüg. — Az életbiztosítási osztályt minden tagnak figyelmébe ajánlani el nem mulaszthatjuk.

2. Humanizmus. Az osztr. magy. monarchia I. ált. tisztviselő egylete a humanizmus terén is élénk tevékenységet fejtett ki. Az elmúlt évben kiosztatott 17.000 K. a kiegészítő alapból, 15.480 K. a gyógyalapról, 40.300 K. az oktatási és 7.900 K. a Fellmann-Nurwill féle alapról, összesen 80.680 K. Az egyesület fennállása óta (38 év) 1,068.537 K. fordított jótékony czélokra.

Az általános alapokból kieszközöltünk a múlt évben csoportunk tagjai számára: az oktatási alapról

120 a gyógyalapról 120 és a kiegészítő alapról 40, összesen 260 koronát.

II. Társulatunk.

A takaré- és előleg-társulat tagjainak száma 1901. végével 273 volt, miután 1902-ben 31 tag be- és 13 tag kilépett, maradt 1902. végével 291 társulati tag.

A felelős részvénybetétre 1901 végével 105.756 K. 26 fill. volt befizetve. A részvénybetétek 1902-ben 6194 K. 34 fill. szaporodtak s így ez év végével 111.950 K. 60 fillért tesznek.

Az 1901. végével a tagoknak nyújtott előlegek összege 134.352 K. 51 fill. volt, mely összeg 1902. folyamában 19.022 K. 72 fill. szaporodott, úgy hogy ez év végével követelésünk 153.375 K. 23 fill. melyből 60.039 K. jelzálogilag biztosítva van, 93.336 K. 23 fill. pedig váltóhitel.

Társulatunk főállása óta 1,064.290 K. adatott ki előleg fejében.

1901. végével volt 11.000 K. tartozásunk a főegyletnél, 1902-ben szaporodott 12.000 koronával s így most 23.000 korona.

A tartalékalap volt 1901. végével 10.347 K. 50 fill. 1902-ben szaporodott 743 K. 76 fill. s a múlt év végével tett 11.091 K. 26 fill.

A kiadások levonása után maradt mint tiszta nyereség 6631 K. 15 fill., mely az 1901-ben kimutatott vég eredményével szemben 1025 K. 43 fill. visszaesést mutat ugyan, de tekintve, hogy az 1901-re kivetett magas adó egyesületünkön nagyrészt behajtatott, az 1902-re kivetett pedig mint hátralék a mérlegbe felvétel, ez eredmény csak látszólag kedvezőtlenebb, amennyiben az ügyben beadott felbezésünk kedvező elintézése esetén egyesületünk körülbelül 2000 korona tehertől szabadul meg, a mely mint nyereség az elmúlt évet illetné.

Ezen tiszta nyereség felosztása czéljából következő javaslatot batorkodunk a tisztelt kögyűlés elé terjeszteni:

1.) a felelős részvény betétekre adassék ki 6%-os osztalék 6400 K. 90 fill.

2.) alapszabályaink 40. § értelmében a főegylet oktatási alapjára 100 K. 3.) saját tartalékalapunkra, annak kiegészítésére 8 K. 74 fill. 4.) a jövő év számlájára 121 K. 51 fill.

Az igazgatóság 28 ülésen tárgyalta a beérkezett 900 ügydarabot.

Végül még jelentenünk kell, hogy alapszabályaink értelmében visszatérnek az igazgatóságból Fodor József és Péterfi Lajos urak, sorshuzás utján pedig Kossanich János ur; a felügyelő bizottságból kilép Beck L. Mátyas úr, míg Darvas Vilmos úr lemondott; minélfogva a felügyelőbizottságba 2 rendes és 2 póttag, az igazgatóságba pedig 3 rendes és 3 póttag választandó.

A visszalépett tagok alapszabályaink értelmében újból választhatók.

Pancsován, 1903. január havában.

Martin Imre s. k.
elnök.

Weisz Károly s. k.
titkár.

H I R E K.

— Városi kögyűlés. A város törvényhatósági bizottsága február hó 20-án tartja az évi első rendes kögyűlését. Tárgysorozat főbb pontjai: a polgármesteri jelentés, a téli kikötő államosítására vonatkozó földmívelésügyi miniszteri rendelet, a belügyminiszternek a város 1903. évi költségvetésére vonatkozó rendelete és a gazdasági ismétlő iskola ügyében véglegesen határozni.

— A „Társaskör” kögyűlése. A „Pancsovai Társaskör” rendes évi kögyűlését f. évi márczius hó 1-én tartja saját helyiségében, miről a tagok ez uton is értesítettek.

— A főgymnásiumi ifjuság mulatsága. A pancsovai állami főgymnásium tanuló ifjusága saját önképzőkörre javára hangversenyyel egybekötött táncestetélyt rendez február hó 21-én a „Trombitás” szálló nagytermében. Az érdekesnek és mulatságosnak ígérkező ifjusági mulatságra a meghívók már szétküldöttek. Belépti díj: személyjegy 2 kor., családjegy 5 k., deákjegy 1 kor. Felülfizetések köszönettel fogadotnak. Az estély változatos műsora a következő:

1) Schumann: „Élj őseink hazája.” Énekl az ifjusági énekkar.

2) Liszt Ferenc: „Chanson Bohémienne.” Zongorán négykézre előadják Popovics Zorka és Koko Vera kisasszonyok.

3) „Othello Ovcán.” Humoreszk a vidéki színészet életéből. Előadja Kolossváry László VIII. oszt. tanuló.

4) Magyar népdalok. Énekl Murgu Ibolyka k. a.

5) Händel: a) „Largo.” b) „Arioso.” Pancsovai Graff János Pál és Horner Antal urak szíves közreműködése mellett előadják: Lunz Károly és Popovics Milán VIII., Christian Radó, Löwinger Vilmos, Knezzevics Döme és Schwalm Rikárd VII., Goldberger Ede IV. és Fischer Sándor III. oszt. tan.

6) Egy tót táncmester viszontagságai. Előadja Hettlinger Elemér VIII. oszt. tanuló.

7) Magyar népdalok. Énekl az ifjusági énekkar.

— Előadás. A továbbképzőtanfolyamon a jövő szombaton (f. hó 21-én) Péterfi Lajos főgymnásiumi tanár tart előadást.

leleményessé teszi az embert. Körülnéztem, nincs e közelben valaki, azután halkán mondtam neki:

— Janó, ha nekem adod a csörgőt, delután magyar leszel.

A gyerek megrezdült. A kék szeme lobot vetett. Egy pillanatra csak nézett rám, szinte ijedten, azután szó nélkül idenyújtotta a csörgőt.

Delután Janót csakugyan besoroztam a magyar seregbe. A magyar sereg nem valami nagyon örült neki; de meghajolt a h a t a l m i szó előtt. Hanem a kis tót viselkedése furcsa volt. Mintha beteg volna.

Most már jobban meg tudom érteni, mint akkor, mi ment végbe abban az órában a gyerek lelkében. Janó lázban volt. Alaktalan elhatározások tüzeltek a lelkét. Hogy tennie kell valami nagyot, mert tartozik valami nagyért.

Folyt a csata; a százaz göröngy csak úgy suhogott. Janó mellém húzódott. A gyerek didergett és a foga hallhatóan vacogott. Egyszerre csak a képén érte egy göröngy. Meg se szisszent, de mintha fölcusdott volna az ütéstől. Egyszerre ott termett a göré elején, a szelelőlyuk mellett, a hol legjobban érhetne a dobás, úgy hogy rákiáltottam:

— Vigyázz, te bolond!

Janó mintha nem is hallotta volna. A félkezével eltakarta az arcát, a másikkal dobálódzott vesztül, úgy hogy a lent zsongó gyerekhad ijedten rebbent szét egy pillanatra, Janó hős volt ebben a pillanatban, telisdedteli sugárzó tüzzel. Egy pillanatra visszafordult felénk ragyogó és tétova tekintettel, azután

valósággal elnyerítette magát és — kiugrott az ostromló sereg közepébe.

Az ijedtség egyszerre megállította a csatát. Janó három ölnyi magasságból ugrott és a göré eleje téglával volt kirakva. Oda se merünk menni hozzá. A hátán feküdt mozdulatlanul; de a kimeredt szeme tele ijedtséggel és — diadallal. Amint vérző f-jét bágyadtan emelgette, valami különös, gögös, szinte hetvenkedő kifejezés ült az arcára, amely fehér volt, mint a kréta. Janó mosolygott, az alsó ajka előbbre esuszott, a szeme mintha ezt mondta volna:

— No! Ugy-e!

Lénárt elhallgatott. Valaki tétova hangon kérdezte:

— De hát miért tette az a gyerek?

Lénárt vállat vont.

— Akkor még én se tudtam, most már jobban tudom. Hát miért van, hogy olykor egy szóra, egy gondolatra, egy hangra, egy tekintetre fölpezsdül a vérünk, az erőnk dagad, a szemünk kigyulad és úgy érezzük: most tennünk kell valami nagyot, valami különösét, szokatlant, hígadt értelemmel meg nem magyarázható. És ki tehet róla, hogy ilyenkor éppen nem viaskodunk a pogánnyal a hazáért, nem állunk a bástya fokán és nincs a kezünk ügyében a török zászlótartó, hogy torkon ragadva, együtt rántsuk magunkkal a mélységbe.

— A városi közigazgatási bizottság február 11-én tartotta havi ülését Zakó Milán főispán elnöklése alatt. A szokásos havi jelentések tárgyalása után Graff János Pál bizottsági tagnak a folyamánérnöki hivatalnak Fehérten plomról Pancsovára leendő át-helyezése valamint egy vasúti osztálymérnökségnek városunkban leendő felállítására tárgyában tett indítványaihoz hozzájárult és ilyen értelemben tesz fel-terjesztést az illetékes minisztereknek.

— Az iparhatósági megbízottak február 9-én tar-tott ülésében megalakította kebelében a törvény elő-írta csoportokat az 1903. évre és pedig: elnök: Winterfeld János; az iparhatósági lajstrom-okat ellenőrző csoport tagjai: Wittigschlager Károly, Golub Ivó, Beljin Dóme, Papes József és ifj. Tóth Károly; — a tanonciskola látogatói: Winterfeld János, Amberg János, Adler István, Fábri Vilmos és Dragomirovics Szvetozár; — a műhe-lyeket megvizsgálják: Holeczius Ferenc, Reilender Károly, Ruzs Rezső, Pupics Péter és Mi-kulics Péter; — a gyárak megsemlélésére kiküldött csoport tagjai: Gruby Ignác, Hefner Ká-roly, Sessler József, Götz Adolf és Mayer Ferenc. — Kívánatos volna ha a megbízottak elvállalt teendői-ket minél komolyabban vennék és minél gyakrabban teljesítenék.

— Pancsovai pótvásár. A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter a marha zárlat mint rosszul sikerült 6-zi vásár helyett pótvásárt engedélyezett. A pótvásár melyre marhák, sertések és juhok hajthatók, f. évi február 18. és 19-én lesz megtartva. A marhak felhajtása már február 17-én megtörténhetik.

— Mramoraki dalárda Pancsován. Minden teki-nyesen kitűnő sikerült mulatságot rendezett a mra-moraki férfi dalárda a múlt szombaton a Weifert féle sörházban a pancsovai ág. hitv. evange-likusok templomépítési alapja javára. Az estély oly látogatott volt, hogy a nagy terem szűknek bizonyult a vendégek befogadására. A nagyszámú látogatókat a derék mramorakiak meg is érdemelték, mert oly sza-batosan és szépen énekeltek, hogy szinte bámulatba ejtették az embert. Túlnyomólag földművesekből áll az egyet, melyre nemcsak kiváló buzgóságú karmes-tere Weber Károly igazgató tanító, hanem az egész Mramorak községe is büszke lehet. A testvérdalárdát a helybeli ág. ev. hitv. egyházi dalárda üdvözölte jellegűnek elnéklésével. A karnénekeket „Sänger-lust“ és „Trinklied“ a mramoraki dalárda bámulatos szabotossággal adta elő. Kiténő volt az „Allerlei Humor“ című quodlibet, melyet a dalárda négy leg-jobb énekese: Regus Gusztáv, Marchinko Al-bert, Weber Károly és Becker Károly adtak elő, Tautner Amália kisasszony csinos zongora kísérete mellett. „Eine veunglückte Sereuade“ című humo-risztikus jelenet a közönséget folytonos derűtségben tartotta. Különösen kivált Marchinko Albert, a félszemű házi szolga szerepében. Marchinko úr kiténő alakításából s játékból azon meggyőződést szereztük, hogy, ha a tanítóságot egyszer megunná, mint komikus is meg szerezhethé kenyerét bármely szintársulatnál. Regus G. és Weber K. humoris-tikus duettje „Ein Ständchen mit Hindernissen“, Tautner A. kisasszony zongorakíséretével, szintén igen sikerült volt. Szóval a mramorakiak minden tekintetben kiténő magukért, s a tapsözönt, mely-lyel a társaság őket honorálta, nagyon kiérdemelték. Weber Károly karmester úrnak mi is a legmelegeb-ben gratulálunk kitűnő szervezett és iskolázott dalárdájához. Előadás után, a mramoraki tűzoltó zene-ka zenéje mellett, vígan folyt a táncz reggelig.

— Közygylés. A tisztviselő egyesület múlt vasár-nap tartotta évi rendes közgyűlését Martin Imre-elnök, elnöklése alatt. Az egyesület évi jelentését, melyet lapunk mai számában egész terjedelmében közlünk, a közgyűlés megjegyzés nélkül tudomásül vette, s az igazgatóság javaslatát, hogy a részbeté-tekre 6% osztalék fizetessék elfogadta. A közgyűlés Darvas Vilmos indítványára Martin Imre elnök-nek, Dózsa Imre pénztárnoknak 200—200 korona, Weisz Károly, titkárnak 100 korona tiszteletdíjat szavazott meg tevékenységükért s ügybuzgóságukért. A felügyelő bizottságba beválasztottak rendes tagokul Beck Mátyás 3 évre, Korponay Lajos 2 évre; póttagokul Preller Nándor és Milenkovic Szvetozár. Az igazgatóságba Péterfi Lajos, Kos-zanich János, Frischau József (3 évre) rendes — és póttagokul Poznau Pantaleon, Szabó Andor és Georgievits István. Darvas Vilmos indít-ványára egy bizottság lett kiküldve az alapszabályok módosítása tárgyában.

— A mezőgazdasági házi-ipartanfolyam a múlt hétfőn nyílt meg a gazdasági egyesület épületében átengedett helyiségben. Öröndetes, hogy a megnyitás után harmad napon már 25-én jelentkeztek a tan-folyamon való részvételre. Ajánljuk a házi-ipar tan-folyamot különösen mezőgazdasági munkásaink figye-lmébe, hol minden költség nélkül megtanulhatják a kosár-, gyékény és szalma-fonást és a seprő-kötést. Jelentkezni még mindig lehet.

— A szerb színész tarsulat mely három hónapig működött városunkban — s azt lehet mondani, hogy mindig „telt“ ház előtt — hétfőn adta bucsú előadá-sát. Innen Zimonyba mentek.

— Hajtják az adót. Jobban mondva a hátralékos adófizetők erősen szorítja a városi adóhivatal tartó-zásaink kiegyenlítésére. Ezen nagy szigor miatt sokan szüglodtak. A szokatlan időben még szokatlanabb végrehajtási szigor tapasztalva utána járunk a dol-goknak és a városi adóhivatalnál a következő fel-világosítást nyertük. A nagybecskereki pénzügyigaz-gatóság tapasztalva hogy Pancsován nagyon sok fizetni tudó adófizető szerepl a főkönyvekben adóhátralékkal, még a múlt év végén állami végre-

hajtót akart a város nyakára küldeni. A városi tanács előterjesztésére a pénzügyigazgatóság elállt ezen szándékától, ha február közepéig a fizetni tudók ellen a végrehajtásnak törvényesen előírt összes eszközei alkalmazhatók. Ugy látszik a pénzügyigazgatóság kísérletképen még egyszer próbálja vajon a városi adóhivatal mer e válogatás nélkül minden adóhátralékos ellen eljárni, mert tényleg városunkban számos oly adóhátralékos polgár van, ki nagyon is képes fizetni. Meggyőződünk egyúttal arról is, hogy a jelenleg igazán nem fizetőképese adófizetőknek a törvény keretén belül, a legmesszebb menő kedvez-mények engedélyeztetnek. A városi adóhivatal eljá-rása tehát nem zaklatás, hanem az igazán kuszált adóhátralékos tisztázását célozza.

— Templom rablás. A múlt vasárnapról hétfőre hajló éjszakán a belvárosi szerb templomban kifosztottak két pénzesfiókot és elvittek 345 korona kész-pénzt. A tolvaj valószínűleg szerint az esti harango-zásokor belopodott a templom tornyába, és éjjel kö-telen leereszkedett a korusról s kifosztotta a fiókokat. A tett után az egyik ajtó reteszét félretolta és így ju-tott ki a szabadba. És ez történt a rendőrség közvetlen szomszédságában. A rendőrség erőlyesen nyomoz, de eddig eredmény nélkül.

— Hajozás. A Pancsova—B-Igrad—Zimony kö-zött közlekedő helyi hajó már márczius 1-től naponta háromszor indul illetve érkezik és pedig a tavál áprilisban életbe lépett nyári menetrend szerint, úgy hogy az első hajó Pancsováról hajnali 3 óra 45 perczkor indul. Ezáltal csatlakozás van a Zimonyban Budapest felé 6 órakor induló gyorsvonattal.

Különlélek.

Krupp vagyona. A nemrég elhalt ágyúkirály Krupp hagyatékának összeállításánál kiténő, hogy Krupp nem kevesebb, mint 243 millió 750.000 kor. hagyott hátra. Ennek a rengeteg tőkének azonban még a rendes arányokon tu. is terjed a jövedelme. A német pénzügyminiszter érdekes dolgot mondott el a napokban egy berlini lap tudósítójának. El-mondta, hogy a német iparosok közül hatvanak egy millió márkánál több a jövedelme. Ebben a listában pedig Krupp volt az első: 21 millió márka, vagyis körülbelül 26 millió korona évi jövedelemmel. E jö-vedelem szerint tehát Krupp tőkéje 10 százaléknál többet kamatozott.

Egyiptom sajtója. Az egykori Faraók országának nagy és igen fejlett sajtója van. Az arabus és fran-czia nyelven megjelenő „Revue-A-Mahrig“ című folyóirat érdekes kimutatást közöl Egyiptom sajiójá-ról. E szerint Egyiptomban most 120 különböző újság és folyóirat jelenik meg. Ez k között 87 arab nyelven, 33 francia vagy angol nyelven. Az arab újságok között 30 politikai és közgazdasági, 2 élelzap, 10 vallásos tartalmu, 7 jogi, 5 orvosi és 9 mezőgazda-sági, a többinek nincs határozott karaktere. A fran-czia és angol nyelvű újság mind politikai, egy meg szabadkőmives lap.

Hirdetések.

Táncziskola-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt kö-zönség szíves tudomására hozni, hogy **folyó évi márczius hó 17-én kedden**, a „TROMBITA“-szálló nagytérképében egy 6 hétre terjedő

sátrtkörű táncziskolát

nyitok.

Tánczórak növendékek számára: ked-den, szerdán, szombaton és vasárnap d. u. 5—7 óráig; felnöttek számára: este 8—10 óráig.

Beiratások szíveségből elfogadtatnak a WITTIGSCHLAGER-féle könyvkereskedés-ben és ZSURZSUL & WUJITS urak divatárú üzletében, valamint márczius hó 5-étől kezdve alulírottánál, a „Trombita“-szállodában 8. ajtó szám alatt, naponta 1—3 óra közt.

Oktatás a legújabb tánczokban.	Kívánatra magán- oktatás is nyújtatik.	Tandij kezdőknek 16 K., ismétlőknek 10 K.
--------------------------------	---	---

Kiváló tisztelettel

LOUIS ÁRPÁD,

okleveles táncz- és illemtanár a temesvári es. és kir. gyalogsági hadapródiskolában.

Kivonat: A m. kir. Belügyminiszter úr Ó Excellen-tiájának 1896. évi szeptember hó 15-én 50.743. sz. rendelete III. szakaszának a) pontja szerint idegeneknek a rendes táncz-tanítás alatt szigorúan tilva van a táncz-iskolába való belépés. *—1

Nemzetiségi nyelveket *

Nemzetiségi ügyvédjelöltet s ügyvédi irno-
kot keresek állandó alkalmazásra — előbbet 80—100 frt. utóbbat 40—60 frtig terjedő fizetéssel. — kik hatáskörükben önállóan munkálkodni képesek. Cím: **Dr. Abonyi Henrik** ügyvéd Temes-Kubinban.

20721. sz.

1902. tkv.

A kisbirtokosok országos földhitelintézete **Lupu-leszku Jánosnak Vukadin Toma** s elleni végrehajtási ügyében.

Végzés, árverési hirdetmény és feltételek.

A pancsovai kir. tszék mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán **Linder Ede** ügyvéd, által képv. **Lupuleszku János** ozorai lakos javára 270 korona tőke, ennek 1893. évi augusztus hó 18-ik napjától járó 8% kamata 48 korona 50 fillér eddigi 22 korona 50 fillér jelenlegi s a még felmerülő költség kielégítése végett az 1881: évi 60. t.-cz. 144. §-a alapján s 146. §-a 156. §-a értelmében **Vukadin Toma** adós és **Kreczu Nikola** társtulajdonos ozorai lakosok ellen az Ozora községben és az ozorai 2437/3997 számú tkvben foglalt: 1.) 168. hrsz. 2 h. I. o. szántónak Vukadin Tomát megillető helyrészsére 393 kor. 2.) 3 dűlő 168 hrsz. 2 h. I. o. szántóra 156 §-a alkalmazásával egészben 288 korona becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Ozora községben 1903. évi február hó 20-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint Ozora községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 39 kor. 30 fill. 28 korona 80 fill. készpénzben vagy óvadékképes érték-papirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881: évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1902. évi december hó 6-én.

Penyigey,

kir. t. bíró.

720. szám
1903. tkvi

Árverési hirdetmény és kivonat.

Az alibunári kir. jbiróság mint telekkönyvi ható-ság az előterjesztett kérelem folytán **Feymann Gyula** pancsovai lakos javára 50 kor. tőke 27 kor. 60 fill. eddigi 20 kor. 30 fill. jelenlegi s a még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §-a alapján s az 146. §. és 156. §-a értelmében **Guczul Demeter** és **Florea** adós valamint néh. **Guzul Eva** hatagatka képv. **dr. Anka Péter** ügyvéd, ezennel kinevezetett ügygondnok által lakosok ellen a Kevi Szőlős 336 f. 1016 sz. tkvben foglalt: 1) 100 hrsz. 364 □-öl kertra 50 kor. 2) 110 hrsz. 814 □-öl szőlőre 244 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Kevi Szőlős községhezánál 1903. évi április hó 9. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalában mint Kevi Szőlős községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek melltt.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben befizetni.

Alibunár 1903. január hó 31-én.

Bartha,

k. albiró.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobbrésze ha megdő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak

alkalm's fa'okat ültettek, azok 1 óven el'atját hazukat az egész sző bérés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek falá mellett a legcélszerűbb gond-ással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kertek-nek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé anélkül hogy legkevesebb helyet is el'oglalna az egy-ébre hasz' átható részekből. Ez a legháladáosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismerettségére vo atkozó szíves énynyo-malú katalo us bár nek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levei zőlapon tudatja.

Érmeletti első szőlőültetv'ntelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

